

**İstanbul/Armutlu Cemevi
Baskını
Gözlem Raporu
29.07.2018**

HAK İNİSİYATİFİ

Hazırlayanlar:

İstanbul HAK İnisiatifi adına;

Bahar Kılınç

Bedri Soylu

Haris Yardımcı

Nebiye Arı

Saim Erođlu

Kapak Fotođrafı:

Armutlu Cem Evi

İstanbul

29.08.2018

HAK İNİSİYATİFİ

GİRİŞ

19 Temmuz'da İstanbul'un Sarıyer ilçesinde bulunan Pir Sultan Abdal Kültür Derneği'ne (PSAKD) bağlı Armutlu Cemevi'ne içeride aranan şahıslar olduğu gerekçesi ile polis baskını düzenlenmişti. Basından ve kamuoyundan öğrendiğimiz kadarı ile Alevilerce Cem ayininin gerçekleştirildiği Perşembe günü yaşanan olayda Cemevi'ne uzun namlulu silahlarla girilmiş, baskın sırasında çok sayıda kişi kötü muameleye maruz bırakılarak gözaltına alınmıştı.

Ayrıca Cemevi'nde duvarlara spreyle yazılar yazılmış, kapılar zorla kırılmış, içeride bulunan eşyalara zarar verilmiş, koridorlara baskını gerçekleştiren polislerce idrar yapıldığı iddiası ileri sürülmüştür.

Bu iddialardan sonra Hak İnisiyatifi İstanbul Temsilciliği olarak 29 Temmuz Pazar günü Cemevi yöneticileri ve mahalle sakinleri ile görüşmeler gerçekleştirdik.

İZLENİMLER

Cemevi'ne vardığımızda baskın sırasında oluşan maddi hasarların hala durduğunu bizzat gözlemledik. Tespit ettiğimiz maddi hasarlar şu şekildeydi:

- Kapılar kırık durumdaydı.
- Baskın sırasında duvarlara polislin yazdığı iddia edilen yazıların üzeri boyanmış şekilde duruyordu. Biraz dikkatli bakınca üç hilal boyamaları ve yazılar okunamamakla birlikte fark ediliyordu.
- Mahalle sakinleri ve Cemevi'nde bulunanlar tedirgindi ve rencide olmuş hissediyordu.
- Cemevi etrafında zırhı araçlar düzenli aralıklarla dolaşıyordu.
- Cemevi önünde, tutuklanan Zeynep Yıldırım'ın annesi Kezban Teyze, mahalle sakinleriyle beraber oturma eylemi yapıyorlardı.

Mülakatlardan Notlar:

Yaptığımız görüşmelerden, hak ihlalleri kapsamında anlamlı olduğuna kanaat getirdiğimiz beyanlar aşağıdaki gibidir.

- Armutlu Cem ve Kültür Evi Yaptırma ve Yaşatma Derneği Başkanı Ali Birer:

"19 Temmuz günü Cemevi'ne bir baskın yapıldı. Yapılan baskına refakat etmem için beni çağırdılar. Geldiğimde Cemevi'nde polisler vardı ve ben gelmeden önce aranan iki kişi Cemevi'nde yakalandı, dediler. Kapılar kırılıp, içeriye girilmişti, 5-6 tane kapı var koridora açılan. Odaların kapıları açıktı. Ben gelmeden önce duvarlara yazılar yazılmış, içeriye girdiğimde ise yazıları kapatmak için boya yapıyorlardı. Duvara dikkatli bakınca üç hilal görünüyordu. Önce kazımışlar çıkmayınca da boyamaya karar vermişler. Ben farkında değildim ama oraya idrar da yapılmıştı.

Beni arama yapılacak diye çağırmışlardı. Bana, bizim muhtar Ali Haydar ve Zafer Şimşek (muhtarın azası) diye bir arkadaşı, Vatan'a(Emniyet Genel Müdürlüğü) kadar geleceksiniz ve ifadeniz alınacak dediler."

Mülakatlardan Notlar:

Biz Vatan'a gittik 2-3 saat bekledik. Sonra polis geldi, Ali Bey sen kalacaksın savcıya ifade vereceksin, diğerleri gidecek dediler. Ben o gün nezarethanede kaldım. O gün akşama doğru Baro'dan çağrılan bir avukat nezaretinde ifadem alındı.

Ardından Pir Sultan Abdal Kültür Derneği Sarıyer ve Armutlu Cemevi Başkanı Zeynep Yıldırım gözaltına alındı. Zeynep başkan burada bir açıklama yaptı, ben %100 o açıklamadan dolayı alındığını düşünüyorum. Yoksa Zeynep başkanın bir suç işlediğini düşünmüyorum. Yıllardır bu mahallede halkın sorunlarına eğilen, koşturan birisi. Ben Zeynep Yıldırım'ın bu konuda suçsuz olduğunu düşünüyorum.

Sadece Alevi bir kurumun başkanlığını yapmasının bedeli olarak gözaltına alındığını düşünüyorum. Ayın 23'ünde gözaltına alınmıştı, 25'inde sanırım mahkemeye çıkarıldı ve tutuklandı. Bir an önce başkanın serbest bırakılmasını istiyor, suçsuz olduğuna inanıyoruz."

"Tabii buraya yapılan ilk baskın değil, daha önce yeni Cemevi'ne de birkaç kez baskın yapıldı. Kapılar polis tekmesiyle kırıldı ve izleri de hala duruyor. Yani o aramalarda bir şey bulunmadı."

"Biz bu tür baskılara karşı boyun eğmedik, şimdi de eğmeyeceğiz. Yeni yapılan Cemevi'mizi faaliyete geçireceğiz. Halkımızın da talepleri var, daha iyi mekânlarda Allah-Muhammed-Ali densin isteniyor. Buna bizim de hakkımız var. Şu mahallede dört tane cami var ama bir tane cemevine tahammül edilmiyor. Mahallenin 3/1'inden çoğu Alevidir. Mahallede yaklaşık 60 bin nüfus varsa bunun 20 bini Alevidir. Biz 3/1 de olsak taleplerimiz var, buna kimse engel olamaz."

"Bizim mahallemizde bir dönem kentsel dönüşüm oldu, şimdide riskli alan adında kendilerine bir rant alanı açıyorlar. Riskli alan adı altında kendi müteahhitlerine peşkeş çekerek buradaki yoksul halkı bir şekilde buradan tasfiye etmek istiyorlar. Tabii Aleviler de burada böylesi bir mekanı fazlasıyla hak ediyorlar."

Mülakatlardan Notlar:

“Bu tür baskınlar insanlarda tedirginlik yaratıyor. Biz çarşamba, perşembe cuma geceleri cem yaparız insanlar polis korkusundan ceme katılmak istemiyor. Bir yıldırma politikası var. İdrar mevzusunda arkadaşlar inceleme yaptığını ve öyle tespit edildiğini söylediler. Emniyet konuyla ilgili açıklama yapmadı ya da özür dilemedi.”

• Mahalle Sakini (1) :

“Polis baskın yaptığında mahallenin tümü polis işgali altında idi. Kahvede oturanlar sokaktakiler herkes arandı. İnsanlar şuan basın açıklaması yapmaya da o basın açıklaması arkasında durmaya da korkuyorlar. Cemevi’nde ufacık bir cenaze yemeğinde bile polisler devriye geziyor. Burada hiçbirimizin bir can güvenliği yok. Yarına çıkacağımız belli değil. Akşam kimin evi basılır, kim götürülür bilmiyoruz.”

• Mahalle Sakini (2) :

“OHAL’den önce mahalleye yapılan baskınlarda Cemevi’ne girilmiyordu OHAL’den sonra 4-5 kere baskın yapıldı. Yeni yapılan Cemevi’mize girip gece gündüz kapılarını bacalarını kırıyorlar, neymiş efendim inşaatmış polislerin girme hakları varmış.” “Kimi kime şikayet edeceksin.

Devlet burada Cemevlerini terör yuvaları olarak göstermek istiyor. Biz burada inanç merkezlerimizin olması gerekiyor. Bu bizim en doğal hakkımız, bunu da engellemek zordur.

İnsanların inançlarından dolayı cezalandırılması çok kötü bir şeydir. Bizim dostlarımız, arkadaşlarımızda farklı inançlardan fakat biz hiçbir zaman karışmayız, onlara saygısızlığımız olmaz. Onlarında bize saygı duyması gerekir diye düşünüyorum.”

Mülakatlardan Notlar:

- Kezban Teyze (Zeynep Yıldırım'ın annesi) :

“Ben bir anneyim benim kızım Cemevi başkanıydı, Alevi olmak suç mu eğer suçsa ben de suçluyum buradaki halk da suçlu.

Ben kızımın gurur duyuyorum. Bu Cemevi buraya gelen insanların yardımı ile yapıldı. Damadım Haydar Yıldırım da Cemevi'nin yapım sürecinde bağış topladığı için şuanda tutuklu oysaki camiler için de insanlar bağış topluyor.

Kızımın neyle suçlandığını bilmiyorum zaten kızım karakolun karşında bir işyerinde çalışıyordu. Ben kızımı istiyorum. Kızım bırakılana kadar Cemevi'nin bahçesinde oturacağım komşularım da beni ziyaret edip destekte bulunuyorlar.”

Kezban Teyze (Zeynep Yıldırım'ın Annesi)

Sonuç ve Öneriler

- Baskın sırasında oluşan maddi hasarların telafisi sağlanmamıştır. Kolluk eliyle yasalarca izin verilen idari kolluk faaliyetinin amaç ve sınırlarını aşacak şekilde verilen bu zararın telafisi gerekmektedir.
- Polisin Cemevi etrafında sürdürdüğü zırhlı araçla devriye faaliyeti mahalle sakinlerini tedirgin etmekte ve Cem ibadetine katılımları azaltmaktadır. Bir yakalama kararı olmaksızın, tedbir amacını aşacak şekilde uygulanan bu devriye faaliyetinin, ibadethane sakinlerini baskı ve taciz altında tutmayacak şekilde güzergahının sınırlarının yeniden belirlenmesi gerekmektedir.
- Cemevi içerisine yapılan yazılamaya -her ne kadar kolluk amiri tarafından tekrar boyanmış olsa da- ve koridora idrar yapıldığı iddiasına rağmen yetkililerin ağzından bir inkar veya özür beyanı yapılmamıştır. İdari Yargılama Usulü Kanunu madde 13'e göre, bu idari eylemden dolayı ibadet ve kişilik hakları ihlal edilen cemevi cemaati idareye zararlarının tazmini için başvurabilir ve bu talep süresinde cevaplanmazsa dava açabilirler.
- Suçlu da olsa her insanın ibadet hakkı vardır. Bir suçlu bir mabede girmiş olsa bile ibadet edilen yerin kutsallığı gözetilmelidir ve korunmalıdır. İdari eylemin amaç unsurunu aşacak ve ibadet hakkının özüne zarar verecek şekilde müdahaleler kabul edilemez.
- Bir Cemevi başkanının içeriği bilinmeyen bir nedenle tutuklu olması, sadece şahsıyla ilgili olmayıp Alevi toplumunu kriminalize etme potansiyeli taşımakla birlikte ve ibadet özgürlüğüne de zarar vermektedir.

Sonuç ve Öneriler

Yukarıdaki değerlendirmeler ışığında yaşanan olayların;

1- TC Anayasası 24. maddede düzenlenen din ve vicdan hürriyeti ile 19. maddede düzenlenen kişi hürriyeti ve güvenliği haklarını ihlal ettiği,

2- Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 3. Maddesinde düzenlenen ve korunan aşağılayıcı muamele yasağını ihlal ettiği

3- Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 5. Maddesinde düzenlenen ve korunan özgürlük ve güvenlik hakkını ihlal ettiği

4- Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 11. Maddesinde düzenlenen dernek kurma hakkını (örgütlenme özgürlüğü) ihlal ettiği

5- Olay tarihi itibarıyla Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 15. Maddesinde düzenlenen olağanüstü hallerde yükümlülükleri askıya alma ile ilgili düzenlemeyi ihlal ettiği

6- Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin Ek 1 nolu Protokolün 1. Maddesinde düzenlenen ve korunan mülkiyet hakkını ihlal ettiği

7- Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 9. Maddesinde düzenlenen ve korunan düşünce vicdan ve din özgürlüğünü ihlal ettiği

8- Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 9, 11 maddelerinin ihlali kapsamında 11. Madde de düzenlenen ayrımcılık yasağını ihlal ettiği değerlendirilmektedir.

Kamuoyunun ilgisine sunulur.

Hak İnisiyatifi İstanbul Temsilciliği